

Vedlegg: Tidlegare reglar om om skrivemåten av stadnamn frå rettleiinga til den oppheva forskrift om skrivemåten av stadnamn

3. Kommenterarar til forskrifta

1. Om skrivemåten av norske stadnamn

a) Til § 1 i forskrifta: Generelle reglar om skrivemåten av stadnamn

Utanlandske namn og nyare personnamn treng ikkje normerast etter gjeldande rettskriving. Ved oppkalling etter historiske personar skal ein følgje dei offisielle retningslinene for skrivemåtar av historiske namn, som mellom anna finst på Språkrådets heimeside (www.sprakradet.no/www.sprakradet.no). Ved oppkalling etter litterære personar skal ein bruke den skrivemåten som er brukt i det verket namnet er henta frå. Dersom namnet på ein litterær person finst i fleire skrivemåtar, kan ein bruke den namneforma som høver best med moderne rettskriving.

b) Til § 3 i forskrifta: Særlege reglar om skrivemåten av norske stadnamn - nokre presiseringar

i. Kjønn, tal og form

Grammatisk kjønn og eintals- eller fleirtalsform skal som hovudregel rette seg etter dialektuttalen.

Bunden form skal brukast i naturnamn dersom den bundne forma er i levande bruk i talemålet. Bunden eller ubunden form kan brukast i gards- og bruksnamn, tettstadnamn, administrasjonsnamn og kommunikasjonsnamn. Bunden form skal brukast dersom ho er i levande bruk i talemålet i dag. Ubunden form skal brukast dersom ho er i levande bruk i talemålet i dag og dessutan er godt innarbeidd i skrift.

Dersom det er vakling i bruken og lokal usemje, skal det leggjast stor vekt på fråsegna frå eigaren for namn på privat eigedom, eller frå kommunen og andre med uttalerett for andre namn.

ii. Bøyingsverk

Eintal

Hankjønnssord får i bunden form endinga -en eller -n i samsvar med dialekten.

Sterke hokjønnssord får i bunden form som hovudregel endinga -a. Når dialekten har endinga -i eller -ei, brukar ein -i. Når dialekten har endinga -e brukar ein -e. Bergensk får -en. Når særlege grunnar talar for det, kan endingane -na, -ne eller -ni brukast.

Svake hokjønnssord får i bunden form som hovudregel endinga -a. I det austlandske og trønderske dialektområdet rettar ein seg etter den enkelte dialekten med omsyn til utlydande vokal i jamvektsord (-a, -u, -o, -å). Bergensk får -en.

Fleirtal

I bunden form kan artikkelen få ei eller to stavingar i samsvar med dialekten.

Ein brukar endinga -an(e) når dialekten har -an(e), -ain(e), -ana, -adne, -ad'n/-at'n, -æn(e), -æin. Når dialekten har -en(e), -ein(e), -en(a), -edne, -ed'n/-et'n, -'n, brukar ein -en(e). Der dialekten har -in(e), -un(e), -a, kan ein rette seg etter dialekten.

Inkjekjønnssord får endinga -a, -i eller -e når det er samanfall med bunden form eintal av sterke hokjønnssord.

iii. Lydverk

Ein skal bruke monoftong (enkeltvokal) eller diftong (samband av to ulike vokalar) i samsvar med dialekten. I område med monoftongering skal ein som hovudregel bruke monoftong når denne fell saman med ei tillaten form i rettskrivinga (strøm når uttalen er

strømm). Når monoftongen ikkje er representert i rettskrivinga, skal ein som hovudregel bruke diftong (straum når uttalen er strô:m, stein når uttalen er stæ:n).

I jamvektsformer skal som hovudregel rotvokalen og den trykklette vokalen i andrestavinga skrivast i samsvar med uttalen i dialekten (Furumyra, Furimyra). Den intervokaliske konsonanten kan skrivast lang eller kort på same måten (hag(g)an, håg(g)ån, stug(g)u, ståg(g)å). Overvektsord som blir bøygde som jamvektsord (bakka, tanga), skal skrivast etter same prinsippet som jamvektsorda.

I område med uttalen b, d, g for p, t, k kan b, d, g brukast.

Konsonantsambanda sl, tl, ft, pt, fs og ps kan skrivast i samsvar med dialekten. I dialektar med konsonantsambanda mb og rs kan desse brukast.

I område med uttalen nn for rn kan ein bruke skrivemåten nn (tjønn, bjønn).

Dialektformer som har nær samanheng med gammalnorske former, kan brukast (lid for li).

For dialektar med tjukk l av gammalnorsk rð skal i regelen rd brukast (skard, urd).

Ein kan bruke gv for gammalnorsk hv i område som har denne uttalen.

iv. Dativ

Når dativforma er eineform, bør ho brukast. Dativ fleirtal får endinga -o, -om eller -um etter dialektuttalen.

v. Samansette namn

I samansette namn bør ein bruke den samansetjingsmåten som samsvarer med dialektuttalen av namnet.

c) *Til § 3 i forskrifta: Særlege reglar om skrivemåten av norske stadnamn - ei liste over regionale samleformer (ikkje uttømmande)*